

ვარდბულბულიანი

[შესავალი]

1

ჰა, არსისა შემოქმედო! შენგან არის ყოვლიფერი:
ცა, ქვეყანა, ზღვა და ხმელი, დარი მზისა მონაფერი.
ვერვის ძალუც ხორციელსა ქება შენი შესაფერი,
შენმცა მრისხავ, მოწყალეო, თუ ტყუილად მოგეფერი!

2

ვიწყო რამე სიტყვა მცირე, ბრძენმან ვინმე ყურად იღოს,
გულისაგან საუნჯისა ვის რა ედვას, გამოიღოს;
ჰმართებს, კაცმან კარგი ნახოს, მანცა მისგან გარდმოიღოს,
უგბილმან და უგუნურმან ვერა რამე წამოიღოს.

3

სცანით, სიბრძნისა ტრფიალნო, ძალნი სიტყვათა თქმულისა,
უცებთა არად სანდომი, ცნობილთა დ წამლად გულისა;
მე გამიმწარდა საწუთრო, აბეზარ ვიქმენ სულისა,
სოფლისა ავად ბრუნვამან მე ერთობ გამაგულისა.

4

ფილოსოფოსთ ელენთ სიბრძნე შვიდი არის, გან ექვსული!
ერთი არის რიტორება, სიტყვათ შეთხზვნა განექსული;
ნამღევი ვარ, თუ ვინმე თქვას ჩემებრ რამე განლექსული,
უკვდავი ხარ - ცნობა გამრთებს, პირუტყვად გაქვ გან ეგ სული?

5

ვარდისა და ბულბულისა ვის გაბჭობა არ ასმოდეს,
მას იამოს ეს ამბავი, თუ ვისთვისმე ხელი რბოდეს;
ვის მახვილი გულად ედვას, ცრემლთა ნაცვლად სისხლი სწთოდეს,
იგ უცილოდ წადიერად ყურსა სმენად მიუპყრობდეს.

6

გააუბნა ერთმანეთსა მოლა აჯამ ბრძენთა-ბრძენმან
ბულბულს ვარდი, ვარდს ბულბული სიტყვა ტკბილი, ენა გრძელმან,
სალხინო და სალალობოდ, სხვად არასმე შესამემან;
მიჯნურთათვის გულსა ლახვრად ჭირსა ლხინზე დასამემან.

7

შევიწიო ძალი ღვთისა, მე დავიწყო თარგმანობა,
გაზაფხულზე დაიწყების აწინდელი სიტყვის თხრობა;
მზე კირჩხიბზედ გარდაჯდების, შეიქნების ქვეყნად თბობა,
ფრინველთაგან შემღერება, ჭიკჭიკი და ამო ხმობა.

8

ზღვა დაწყნარდა ღელვისაგან, შეიცვალა ქარ-კეთილად,

ვითა გული გამწყრალისა, დამშვიდდა და იქმნა ლბილად;
მკსინვარება ზამთრისა და ყინვა დადნა, ვითა ცვილად,
ხეთა იწყეს შემოსადვე პირველისა დანაწყილად.

9

ჰაერიცა შეიცვალა, ჟამ კეთილმან მოაბერა,
მანვე მიწა განაახლა, ვინცა პირველ მოაბერა;
მაქებარად ხელოვნისა გამოჩნდების მოამბე რა,
გამისინჯეთ ლექს ქართული, ერთმანერთსა მოვაბე რა!

10

წელიწადის მოქცევამან მიწის პირი განაახლა,
იგ ოსტატი ხელოვანი პირველ იყო, განა ახლა?
ქარი, მიწა, ცეცხლი, წყალი, ერთმანერთსა თან აახლა,
ცა ყინვაზე, მიწა წყალზე ადრიდგანვე დაასახლა.

11

გაზაფხულის წვიმამ ხშირმან ჟანგიანი მიწა რეცხოს,
ხენი ხილთა გამომღებლად მიდგომილი დააკვერცხოს,
ამაუბნა ჭიკჭიკითა დ ლამის მეცა გამამერცხლოს,
მელექსემან ხამს, თუ სიტყვა ახალასოს, წმინდად ვერცხლოს!

12

ვითა ტურფა ახალ-რძალი საწუთროსა დანაზრობდა,
წყლისა პირსა ალვა ნორჩი ტურფად რასმე ტანად ზრობდა;
ყვავილნი და მწვანე მოლნი თავსა მიწით დანაზრობდა,
მზისა შუქთა მომლოდნელი იგ არვისგან დანაზრობდა.

13

ჯერ ვადიდო, რაც ძალ მედვას, შემოქმედი მისგან ქმნილმან,
მაგრამ რა ვქნა დ სოლომონცა მცირე რამე უთხრა ძლივ მან;
აწ მოვიქცე პირველსავე ამბავზედან სიტყვა-მცირმა,
საქებელად ძალსა მისსა აღმოხეთქა ნერგთა ძირმან.

14

დაუსწრო პირველ ყოველთა ყვავილთა მოსვლა იამან,
მოგვართვა სული სურნელი, იგი საყნოსელმა იამან;
თავმოდრეკილმან სიმდაბლით არ თავი გაიზვია მან,
ტკბილად შეხედნა თვალმან და გულისა კარმან ღიამან.

15

სურნელი და პირად თეთრი გაიშალა იასამან,
ვთქვი: ესე სჯობს ფერად, სულად, დამამდურვა იასა მან;
მას ვერა სჯობს ერთი რამე, ვერ უდარებს, იასამან;
ვერ მიუველ მოსაკრეფლად, ვის დაუსვამს იასამან?

16

ზამბახმან პირი გაშალა, იგ თავი სრულ მან დახარა,
ავგავსო სურნელებითა, ზედ ყოველმან სულმან დახარა;
ვთქვი: ჩემთანც მოდი საწოლსა - ბაღშიგან სულ მანდა ხარა,
ვფიცავ, ან ძმა ხარ ვარდისა, ან, ჩემმან სულმან, და ხარა.

17

რა მოვიდა დრო მოსვლისა, სუმბულიცა მოვა სითმე,
ნახა ვინმე პირად მზემან, თქვა: მესჯობვარო ნეტა რით მე!ნ
უსუნა და თქვა: მეზომი მე სიტურფე ვით დაგითმე?
შავი ხარ და სულ-ამბარი, ზილფად მინდა, ან დაგით მე!ნ

18

ნარგისი მოვა შვენებით, ყვითლითა შემოსილაო.
არ ვიცი, ვის ჰგავს, სით მოვა, ვისი გვარი და სილაო;
მისითა სურნელებითა წალკოტი სულ ავსილაო,
გამდიდრებულა ბალი და მებაღე არ დავსილაო.

19

ყაყაჩო და არღვანი ერთმანეთსა ეუბნების:
-მსიტურფით და შვენებითა, ფერად ვერვინ გვედარების;
სურნელობით გვაჭარბებენ დ გული ჩვენი ამით ჭკნების,
მივიდეთ და გავერივნეთ, მათში ნურვინ გამოწყდების.

20

სოსანმა უთხრა რეჰანსა: მქუფრი გაქვს, თალხი ფერები,
გიგავს რამ მგლოვიარესა, გული ჩანს დანაბერები;
შენ სული გიდის სურნელი ტურფად რამ მონაბერები,
უსული მაქვს და შვენება, მათთან მეც შევეფერებინ.

21

ვით გიამბო რიცხვი, ზომი მათ ყვავილთა გარეგანთა,
სურნელნი და მრავალფერნი, არ თუ მგზავსი ეკალ-ნართა;
თქვეს: მმოველით უკეთესსა, მოვა, საქმე წაგვემართა,
ჰფერობს ჩვენი ხელმწიფობა, რად დაყოვნდა, არ მოგვმართა ?ნ

22

თქვეს: მგვექმნების უმისოდ ვარდისა მომლოდინესა?
ჩვენ თავი დაგვიც სამონოდ მისთვის, გლახ, ცრემლთა მდინესან.
მოვიდეს, ნახეს, გაშლილი, თქვეს: მეგზომ ტურფა ვინ ესა?ნ
თაყვანი სცეს და შეიტკბეს, გალიმდეს, გაიცინესა.

23

მათ შუა დასვეს ხელმწიფედ, იგი მისებრივ შვენოდა,
ეგზომი მათი სიტურფე მასთან არ გამოჩნდებოდა;
მეფე, გლახა და მდიდარი იშვებდენ, არ მოსწყენოდა,

იგ, მისთვის ხელი, ბულბული თავს ევლებოდა, მღეროდა.

24

ბალი, ბაღა და წალკოტი შეამკო, დააშვენა მან,
იგ მონად შექმნა ყოველნი თეთრ-წითლად შუქთა მფენამან;
სრულ საყნოსელი აავსო სურნელებისა დენამან,
ველარა ქნა რა სევდამან, შეჭირვებისა წყენამან.

25

ყველამ მომართა სალხინოდ, იგ ვისცა სცალდა, ვის არა,
რცხვენთან ჭირისუფალსა, თვარ შეჭირვებით ზის არა;
შელეწეს ზღუდე, კარები, ღობემან ველარ ისარა,
რალა იციან ღამისა, ან მზისა ამოსვლისა რა?

26

ბულბულისა რალა გითხრა მრავალგვარად ყეფა, მღერა,
მისმან ეგზომ ხელობამან ყოვლი სული შეაჯერა;
იგ სულისა დაუღებლად ზახილი და ცრემლთა დენა,
ვარდმან ნახა, ითაკილა, შეუვიდა გულსა წყენა.

27

მან ერთ-დღე იხმო მებაღე ხალვათად თავის წინარე,
თქვა: მგკითხავ რასმე, მიამბე, თვარე გყო ცრემლთა მდინარე;
ბევრ-მრავალ-გვარად მხმობელი, მითხარ, ეგ ჩიტი ვინ არე?
კვდების, იწვის და იძახის, არვის უნახავს მძინარე;

28

მრა მე მოვსულვარ, მას აქეთ ბრუნავს ამ ჩემსა არესა,
დაფრინავს სრულა ხედახე, იძახის, კვნესის მწარესა;
რა გამეღვიძოს, აქ ვნახავ ჩემზედან დამბრუნვარესა,
პირს არ შეიღებს, არ გავლის გარე ბალისა კარესან.

29

მბევრჯერ მინახავს უსულოდ ეკალთა ძირსა მდებარე,
გავბედავ უთხრა: «დამარხეთ, რა ბაღში მოვა მებარე».
იტყვის: «ცოცხალვარ, რად მმარხავთ»? - გულსა ცეცხლი
მწვავს მდებარე!»
აწ მითხარ: - მე და ეს ბალი შენს ხელთ ვართ, შენ მოგებარენ.

30

მებაღე ჰკადრებს: მტურფაო თვალად, ფერად და სულადო!
იხარებს ყოვლი ქვეყანა, რა მოხვალ კარგ-უსულადო,
მე შენი სამსახური მაქვს ჩემად სიცოცხლედ, სულადო,

მე ვხედავ ამა საწყალსა ჭკვისაგან გარადასულადონ.

31

მმიბრძანე, მითხარ მართალი დ თვარ ვიკადრებდი მე რადო!
შენთვის იწვის და ენთების, პირისპირ გიზის მზერადო;
თავსა გევლების ხელქმნილი, ზედ დაგჭიკჭიკებს მღერადო,
აწ შენცა ჰკითხე, გიამბოს, უბრძანე - «დამკვნეს მე რადო»?

32

მრა წახვალ, დაიკარგების, რა მოხვალ დ მოვა ესეცო,
გაკვდების თავგანწირული, ხედავ, ლახვარსა ეს ეცო!
უსახლკარო და ღარიბი, ცოტა რამ ტანსა ეს ეცო,
რას გერჩის, თვარემ შენ იცი დ გავაგდებინო ესეცო!ნ

33

მთუ რასმე მკითხავ დ დაეხსენ, იყოს ამ შენსა არესა,
ამაო, ტკბილი მხმობელი, ნუ მოშლი ბადის კარესა,
ბრალია, აქ არ იძახდეს, კაცმან გააგდოს გარესა!ნ
არ დაიშალა, ბულბულსა სიტყვასა ეტყვის მწარესა.

34

აწ ბულბულსა სიტყვა უთხრა მქისე რამე, არ თუ ტკბილი:
მსად მე და ან ვინ შენა? დ ხელი ხარ და, ან შეშლილი,
ჰყეფ, იძახი დღივ და ღამე, გამიკრთების თვალთა ძილი,
საქმე ხელად აგიღია, ერთობ ძნელი, არ ადვილინ.

35

რა ბულბულს ესმა, იამა ვარდისა გაუბნებაო,
უზომოს სიხარულითა ველარ ზის, ზე-ქვე ხლტებაო:
- მჩემისა სიკვდილისაგან, მითხარ, თუ რა გერგებაო?
თუ გაგეყრები ცოცხალი, მე სული ამომხდებაო!ნ

36

მრად ეგრე უცხოდ გამხადე, ბრძანებ: -«შენ ვინ და მე ვინა?»
ცეცხლსა უშრეტსა უწყალოდ სხვამან ვინ დამაწვევინა?
შენი ბეიდი ბულბული კარში რამ გაგაწვევინა?
ნეტარძი, დამხსნა სურვილსა, ცოცხალს არ გამაწვევინა!ნ

37

ვარდმან უბრძანა ბულბულსა: მუჭკვო ვინმე ხარ ხელადო,
იგ შენი ვინმე საფერი სჯობდა აგელო ხელადო;
უფრო სხვა გვარი უნდოდა ჩემთვის გაჭრილი ველადო,
ხელმწიფეთ სატრფიალოსა რად გამხდი საკიცხველადო?ნ

38

ბულბულმან უთხრა: მპირ-მზეო, რად აგრე მომიშორეო?

ეგრე მწარისა სიტყვითა გულში ლახვარი მორეო,
შენს ახლოს ყოფნას არ ვღირსვარ, ეკალში გამაგორეო,
აქ შენს წინ თავსა მოვიკლავ, თუ კიდევ მეტყვი «შორეო»!ნ

39

ვარდმან თქვა: მშენი სიტყვები მე გულში მეცა დანადო,
მიჯნური უნდა საფერი, - ვინც ნახონ დ თვალად, ტანადო,
მე ვარ ყვავილთა ხელმწიფე, ვის ხედავ ჩემისთანადო?
დამეხსენ, თვარ გაცემინებს, სიგრძე მოგეცეს განადო!ნ

40

ბულბულმან უთხრა: მსაკვდავად მე თავი გამიწირაო,
მე შენი შეკვეთილი ვარ, არ სხვა ფრინველი, ირაო;
მომკლავ, დამარჩენ დ მე შენმან სიტურფემ გამაკვირაო,
შენად საფერად დაგმღერი, არ ავად რასმე ვყვირაონ.

41

ვარდმან უბრძანა: მღვთის მადლსა, დამეხსენ, გამეცალეო,
გვერც მახლავნ ტურფა ყვავილნი, ამათთვის მომაცალეო;
სტუმრად ვართ, ცოტა ხანი გვიც, ეს ბაღი დაგვიცალეო.
სხვაგან ქენ შენი ბუნგი, ადგილი გარდიცვალეონ.

42

აწ გაახშირებს ბულბული ტირილსა, სულთქმა, უშეშსა,
იგ სისხლის ფერად ნაღებსა, გლახ, ცრემლებს გარდმოუშვებსა,
ეტყვის: მსად მაგდებ, საწყალსა ტყვესა აწ შენგან უშვებ სა?
მე ვიცი, შენი შვენება კაცს ცოცხალს არ გაუშვებსან.

43

მარ გაგეყრები, ცოცხალი რომ წვრილად დამახვეინო,
შენსა ეკალსა ავეცმი, სხვა შტო არ ვიცი, ხე ვინო;
ფეხთ ქვეშ მოგიკვდე, ჩემზედან საყელო გარდგახვეინო,
ჩემისა სიბრაღულითა სიცოცხლე დაგაწყევინო!ნ

44

ვარდმან უბრძანა: მბულბულო, ვერ გხედავ ჩემსა ფერასა,
ვიც გაწყენ, მაგრა არ ღირსხარ პირისპირ ჩემსა მზერასა,
სხვაც არის ტურფა ყვავილი, ჩამომეკიდე მე რასა?
ნახე, თუ ჩემისთანასა აღმოანორჩებს მზე რასან.

45

მმე თავის ქება მრცხვენოდა, აწ არ დამეხსენ დ ვიქებო:
მიწის ნაყოფსა ყოველსა სიტურფით გავაქიქებო;
თასს მოვუხდები სავსესა, ჭიქასა მე ვაჭიქებო,
მჭვრეტელნი გულსა ეტყვიან: «ესე სჯობს, მასთან იქ ებო!»

46

მმეფენი და ხელმწიფენი ნატრით თასა გარდმიყრიან,
რა მე მნახვენ, გულისაგან შეჭირვებას გარდიყრიან,
დაიმონის სულმან ჩემმან, ბალით არსით გამიყრიან,
სხვა ტურფა რამ სანახავი ჩემგან კიდე არ, ყრიან!!

47

მხელნი ხელქმნილსა მადრიან, მიჯნურნი დ სამიჯნუროსა,
ჩემზედ შეითხზვნენ რიტორნი სიტყვასა მათებუროსა;
ვინ თავს დამირჭობს, არა მშურს გვირგვინი მათ ებუროსა,
ნახე, სული და წამლობა თუ ვინმე გამომწუროსა!

48

მკეკლუცნი დაწვთა მნათობსა შემირჭმენ, ზედან მიდებენ,
უნდათ, რომ იყვნენ ჩემთანა, მითვისტომებენ, მიდებენ;
მაგრა ცუდია დ მნახავნი უტურფესობას მიდებენ,
მგავს, მაგრა კიდევ შენ სჯობონ, - მე ამით გულსა მიდებენ.

49

მაშიყ- მაშიყნი რა ჟამად ერთმანეთს შეეყრებოდეს,
ხელთ უჭირავარ ორთავე, წოლად რა წაეყრებოდეს;
უჩემოთ არცერთი ვარგა, რა დაწვნენ და ეყრებოდეს,
მათსა საწოლსა, საჯდომსა ქვეშ სხვა ვინ წაეყრებოდეს.

50

მქალნი ტურფანი, კეკლუცნი ჩემთვის წალკოტად მორებენ,
დამკრეფენ ბროლის თითითა, ეკალსა მომაშორებენ;
სურნელს უბესა ჩემითა ავსებენ, ამოყორებენ,
ჩემს მიდამოსა ლხინობენ, თამაშობენ და გორებენ.

51

მარ ჩამომეხსენ, მე თავი, მგონია, მაქებინეო,
შენ არ იცი და მე ვიცი, სადაური ვარ, ვინეო;
სად იყო ჩემი სამყოფი, პირველ სად მოვილხინეო,
მე ბრძანებითა ღვთისათა სამოთხით მოვივლინეონ.

52

ბულბულმან უთხრა ტირილით, ცრემლით აავსო გობანი:
მდია გმართვეს და გშვენიან ყოვლითურთ ქება-მკობანი;
მაგრამ წესია კეკლუცთა მიჯნურზედ ამაყობანი,
ყმობაცა აღარ მაღირსე, არ თუ ამხანაგობანი!

53

მაწ მიწაშიგან ჩამაგდე, დიად, ცად გაიწიეო,

მე გვარად ინდოური ვარ, შენტვის აქ მოვიწიეო;
შენისა სიყვარულითა, ხედავ, რომ დავიწვი, ეო,
ცემა მიქადე, გაგდება, გვერცა არ დამიწვიეონ.

54

მუცხო ვარ, უამხანაგო, არ ცუდი ვინმე ჩიტია,
იადონი და მერცხალი დ ვერა ხმობს ჩემთან დ გვრიტია,
ფერად-ფერადი ჩემი ხმა ვერც სასმენელმა იტია,
აწ მომკლა შენმან სურვილმან, საკვდავად შემომიტიან.

55

მმე სახაფიფო ყოველთა სათქმელად გამოსულია,
უწყალოდ შორს დაჭერთა მე ამომართვი სულია;
საჭვრეტლად აღარ მიმიშვი, არცა მკარ შენი სულია,
შენად საქებრად მხმობელი ვერც მაშინ დამასულია!ნ

56

მბრძენთა და ფილოსოფოსთა, რიტორთა, მოშაირეთა,
სპარსთა, ინდოთა, ქართველთა დცნობილთა, რა თუ ვირეთა დ
შენად მიჯნურად დამწერეს ჩემთვის არ დამაძვირეთა,
თუ არ გფერობდი, რისთვის გთქვეს, მათ ვინ დაუყოფს პირებთა?ნ

57

მშენც იცი დ ჩემი ამბავი არ ახალია, ძველია,
შენი ქება და დიდება ვიძახი დ არ დამელია;
შემოგფრინავ და შემოგმზერ, გლახ, გული გარდამელია,
ამდენი უსამართლობა გეკითხოს დ მე მოველია!ნ

58

მრა გნახეს, გიხმეს ყოველთა ყვავილთა უტურფესადო,
შენად უფერად მიჯნურად, ნეტარ, დამწერეს მე სადო?
ეგზომ მოთქმა და ზახილი, მგონი, მეყოფის კვნესადო,
დამწვი, გამხადე აბედად, შენ იქმენ ჩემად კვესადო!ნ

59

ტირილით ხმობდა: მმარგეთ რა, მოდით, მიჯნურნო, მორებით,
წყლული მინახეთ ულხენი, იგ რომ თქვენცა გჭირსთ სწორებით;
ჩემგან ისწავლეთ ხელობა ახლო, ნუ ერთობ შორებით,
ვერა მარგოთ რა დ დამმარხეთ, საფლავად მიმაგორებდითნ.

60

მეს ვის ასმია სულდგმულსა დ ხელს უთხრას: «ნუ ხარ ხელიო!
ცეცხლსა მოგიდებ უშრეტსა დ ნუ დაგეწვების ყელიო,
გატარებ სისხლის ცრემლითა დ ღაწვნი ნუ გაქვან სველიო,
წადი და სხვათა უჭვრიტე დ ჩემთან ხარ ნუ მომსვლელიო».

61

მმე წამეკიდა ეს ჭირი სხვა მიჯნურთა მეტადო,
ვისთვის მოკვდი და ვეწამე დ აღარ მიმიშვა ჭვრეტადო?
მე ამას დავჯერებულვარ დ პირსა გიჭვრეტდე რეტადო,
ისწრაფი ჩემსა სიკვდილსა ნაცვლად ცეცხლისა შრეტადონ.

62

თქვა: მნეტარ, მომკლა, როდესაც მაჯა ვერ მცემდეს და მარა,
საკაცუზედან დამაკრა დ ეს ბალი ისე დამარა;
ეკალთა ძირსა დამმარხა, მე დამძრა იქიდამ არა,
ვერ მომეხმარნეს მოყვასნი დ ძმამან რა მარგო, დამა რა?ნ

63

ვარდმან თქვა: მმესმა, ბულბულო, შენის სიტყვისა მიგება,
მეწყალვი, ვნახე, გლახ, შენი ჩემთვის ლახვარზე მიგება;
მაგრამ არ გმართებს შენ სხვათა მიჯნურთა თვალის მიგება,
შენსა უღირსსა საქმესა წინ მისწრობა, მიგებან.

64

მმე ერთი ტურფა, უებრო ვარ ყოვლთა საქებარადო,
მთას ავყვავდები მას უკან, როდეს მომკრეფენ ბარადო;
თეთრი ვარ ბროლის უთეთრე, ყირიმში დ ლალის გვარადო,
საჭვრეტლად შვენიერი ვარ, სურნელი მუშკ-ამბარადონ.

65

მერე ეს ჰკადრა: მაწ შენი სიკეთე გამაგონეო,
ამისად შესადარებლად შენც თავი მომაწონეო,
შენი და ჩემი საქმენი გასინჯე და აწონეო,
თუ ჩემს თავს არა ღირს იყო, დამეხსენ, ჩემო ღონეო!ნ

66

ბულბულმან სულთქნა საბრალოდ, ამოიკვნესა მწარენი,
ცრემლი დასთხია თვალთაგან სისხლის ფერისა დარენი;
მისის სულთქმისა კვამლითა სრულ დაწვა იგი არენი,
ვითამც ვქვა სიტყვა ამაყი, იგ არ თუ სამუდარენი!

67

უთხრა, თუ: მთავი არ მომაქვს მე შენად საკადრისადო,
ერთიცა არ დამცდომია, მანდეთ ლახვარი მკრი სადო;
ხამს სიბრალოლი გაქონდეს შენთვის უწყალოდ მკვდრისადო,
ბრძანე, თუ ფილოსოფოსთა შენთვის არა მითქვეს, ვისადო?ნ

68

მვითა შენ სხვანი ყვავილნი, ვერ მედარების მე ჩიტო,

შენზედ ვილოცავ, არ ვიცი მაქა, მადინა, მეჩიტი,
შემოგფრინავ და შემოგმზერ, პირდაპირ ჩამოგეჩიტი,
შენთვის ვიძახი, შენს მეტი სხვა გზა არ ვიცი დ გეჩიტინ.

69

მშენმან სურვილმან დამლია, თვალ-ტანად დამანასაო,
თვარე ფრინველსა ათასსა მე ვჯობვარ, არ თუ ასსაო!
დავსწყევლი ჩემსა მშობელსა, მამასა, იმ ანასაო,
შენ სიკვდილისა სასმელსა, ვიცი შემასვამ თასსაო!ნ

70

მყვავილში შენ ხარ ღარიბი, ფრინველში დ მე ვარ, მგონია,
დაგწერეს აშიყ-მაშიყად, მგონი, თქვენც გაგიგონია;
ესეოდენი უცხო ხმა შენს ეშყზე მომიგონია,
შენს ეშყზე მოვკვდე, წავეგო დ იგ ეგრე მო იგონია!ნ

71

მმკვრელნი, მთქმელნი და რიტორნი, მგოსანნი, მოშაითენი,
მვარდ-ბულბულსნ გაიძახიან ყოველი სული იმთენი;
აწყა დამიწყე წუნობა, გამცრიცე, გამაყვითენი,
შენი ბრალია, შემშალე, თეთრ-წითლად პირი მითენინ.

72

ვარდმან უბრძანა ბულბულსა: მშენს ლაყაბს ვინ აუაო?
ხმა და უსული კარგი გაქვს, არა ხარ ხარაბუაო,
შენმან ეგზომმან ზახილმან მე ერთობ დამაყრუაო,
თუ ერთხელ წავიკიდებით, ვინ ჩამოგვივა შუაო?ნ

73

მმელექსეთაგან ნათქვამი სიტყვა მოიღე პირადო,
დაგწერეს ჩემად მიჯნურად დ არ მიმაჩნიხარ ჩირადო;
რუსთველმანც მაქო, შენც იცი, ეკლიანად და ძირადო,
შორს წადი, იყავ მიჯნური, აქ ჩემთან დაიწვი რადო?ნ

74

მიგ ახლოს მყოფთა მიჯნურთა ზრახვა არ დააკლდებაო,
შენ ვერას ირგებ, შემრჩება მე ცუდი მოყივნებაო;
არ შეადგების სააოდ იგი, ვინ ვისთვის კვდებაო,
წადი და იყავ მშვიდობით, გეყოფა ცეცხლთა დებაო!“

75

ბულბულს რა ესმა, ცრემლთაგან დააყენებდა მორევსა,
- მრად მეტყვი, სულთა წამლებო, სიტყვასა მოსაშორევსა?
«სხვა გიყვარდესო» - ეგ სიტყვა გულში ლახვარსა მორევსა,
შენსა ეშყსა და სურვილსა სხვისა ვისიმცა მორევსა?ნ

76

მეგზომს ხანს შენი ხელქმნილი სხვაგან სად უნდა წარევდეს?
ხამს, თუმცა სხვათა მიჯნური შენს სიტურფესა წარევდეს;
შენი მძებნელი, გლახ, შენთვის თავს უნდა გაიმწარევდეს,
შენისა მოკრეფისათვის ხელსა ეკალში წარევდეს.

77

ესე თქვა, დაბნდა, უსულოდ ეკალში დანამცემობდა,
მას უბედურსა, საწყალსა გულზედან დანა მცემოდა;
ვარდს შეებრალდა, რა ნახა, თვალს ცრემლი გარდმომცემობდა,
წყალსა ასხემდა გულზედან, ძლივ ჭკუას მონამცემობდა.

78

უთხრა: მრად შემიქ, ბულბულო, შენის სისხლისა მზღვეველად?
სხვანიც ყოფილან მიჯნურნი არ შენებრ დასაწვეველად,
არ ჩამომეხსენ, არ ვიყავ შენი მე აქა მწვეველად,
მოჰკვდები, - ცოდვა მომხვდების, - ვიცი, თუ გაგაგდო ველად!ნ

79

მნება დამირთავს, აწ იყავ ბალისა ამ მიდამოსა,
მას ადიდებდი, ყვავილნი ვინც ასე ტურფად დამოსა;
გაიცდიდი და სინჯავდი თეთრ-წითლად, ყვითელ-მწვანოსა,
შენიმც ბრალი აქვს, ვინც შენი გაგდება შეიწამოსა!ნ

80

ბულბულს რა ესმა, გაცოცხლდა, უძრავად აღარ ბნდებოდა,
სიკვდლისაგან დახსნასა, სიცოცხლეს იმედებოდა;
სისხლისა ცრემლი შეაშრა, ცეცხლი არ ისრევ სდებოდა,
ვარდსა დაუწყო ყველაი დ მის შესაფერად მქებობდა.

81

თქვა: მშენ მან მოგცეს მუქაფა, ვინ ეგრე ტურფად გშენაო,
სალხენად ყოვლთა სულდგმულთა შეგამკო, დაგაშვენაო;
სიკვდილს მომტაცე, სიცოცხლე მიბომე იგ აქ შენაო,
დამწყვიტე დენა ცრემლისა, სულთქმა, კვნესა და ქშენაო!ნ

82

მშენით შვენის და იხარებს წალკოტი, ბაღჩა ბაღადო,
ღმერთმან დაგბადა ყვავილთა თუ არ ხელმწიფედ, რაღადო?
შენი გაყრა და შორს ყოფნა აღარ დამასვი დაღადო,
მუსიკთა ყოვლთა უტკბოსად მე შენი ქება ვღაღადო!ნ

83

მრომ არ გამწირე სიკვდილად, აღარ გამამე გარე მე,

შენს მიდამოსა მამყოფე, იგ არ გაჭრილი მარე მე,
არ მომიშორე, თუცაღა ახლო არ მიმიკარე მე,
ფერი, სული და სიტურფე ველარას შეგიდარე მე!ნ

84

მდაგბრუნავ, თავსა გევლები მე შენი ყურბან-სადაღა,
შენ შემოგწირე საკვდავად გული დამწვარი, სადაღა,
შენთვის მკვდარი და ტყვექმნილი, ნეტარ, წავიდე სადა ღა?
შენთანა ჩემად პატრონად, ნეტარ, ვიშოვნო სად აღა?

85

მრამდენს ხმას ვიცვლი, ეგზომსა შენს სიტურფესა ვთვალაო,
შენთვის ხელქმნასა, დაწვასა ვიძახი, არ დავმაღაო;
გაშლილსა გნახავ დ დავიწვი, რა პირსა გაილაღაო,
ხმა-მაღლა შენსა მქებელსა გარეგან რასთვის მლაღაო?ნ

86

მგავცოცხლდები ერთ-წელ-მკვდარი, რა დრო მოვა შენი ფასლი,
თავს დაგიწყებ შემოვლასა, სულს ამოსვლას აღარ ვაცლი;
უსულსა და ტკბილსა ხმასა საქებარად შენზედ დავსცლი,
შენს ჭკრეტაზედ სამოთხეში ყოფასაცა მე არ გავსცვლინ.

87

მდღე დამელვის მაშინვე, ოდეს დაიწყებ ლევასა,
გული ვერ გაძლებს ქვაქმნილი შენის გაყრისა ლევასა;
მაშინ დაიწყებ უძღებად ჩემის სისხლისა ლევასა
მე დამიმკვიდრებ გულისა სევდასა, იგ მალე ვასა!ნ

88

მწავალ და დავიკარგები, შიგან ჩავჯდები ყანასა,
თუ ხელს მოვჰკვიდებ, უცილოდ ზედ დავეხევი დანასა;
ვეცადო, არვინ მაღირსებს შენ-თან წამოტანასა,
არ მოვინდომებ უშენოდ იქიდამ ამოყვანასა!ნ

89

მთვალით არას დავინახავ, შევიქნები უტყვი, მუნჯი,
ვირ არ მოხვალ, მე სოფლისა სიყვარულსა არ ვიუნჯი;
მე ბულბულად ველარ მიცნობს თათარი და ვერცა გურჯი,
სიკვდილისა მონატრესა მიწა მინდა ერთი ბლუჯინ.

90

ვარდმან უბრძანა პასუხი ტკბილი და არ გამწყრალეები:
მსიტყვა იხმარე მსმენელთა საბრალოდ, შესაწყალეები;
მიჯნურად ერთობ კარგი ხარ, გულსა გჭირს დასაბრალები,
მთქმელი ხარ ერთობ უებრო, ხმა გაქვს არ დასამალებინ.

91

მვითამც თქვეს ფილოსოფოსთა, საქმე რამ შეგიდარესა,
ერთს საქმეს ვერ ვემოწმები იგ მათგან ნაუბარესა;
მხედავ სადაც ვარ დ ვაშვენებ იგ ყოვლსა არემარესა,
იმას კი ვიტყვი, ვერ გხედავ თვალ-ფერად ჩემსა დარესან.

92

ბულბულმან მისი პასუხი ვედარ თქვა, ენა დაება,
სიახლოვითა ეფონა ცოტა რამ ჭირი და ვება;
ამა სიტყვაზედ გარდაწყდა მათი ბრძოლა და დავება,
მეც მომეწყინა ტყუილი ეს ცუდი გალაცბაება.

93

თქვას, თუ ვინმე: - მრა არისო ცუდს საქმეზედ სიტყვის გარჯა?
ესეც მითხარ, რა დამაკლდა, ანუ რამცა დამეხარჯა?
რიტორი ვარ, მსურის სიბრძნე, თვარ მომადგა ვისგან ბარჯა?!
რაც მასმოდა მათგან, მეც ვთქვი, ლექსი არსად დამეხვანჯა.

94

ჰე, ღმერთო, დაუწყებელო, უკვდავო, დაუბერაო,
არარსის არსად მომყვანო, უსულოთ სულთა მბერაო,
ვინ უწყის დ მოსეს, ელიას მთაზედან უამბე რაო?
ცრემლნი პეტრესნი მომმადლენ, იუდად ნუ გამბერაო!

95

შენ მომიტევენ სიტყვანი უქმნი, არ ნაყოფიანი,
რომელმან ცითა უწვიმე და დარი მოეც მზიანი;
ცოდვასა ზედან სულგრძელეებ, შერისხვა იცი გვიანი,
ვაიმე, ცუდის ლაცბითა, თუ სული დავაზიანი!